

NANCY HUSTON
Rasjedi

naslov izvornika

Nancy Huston

Fault Lines

copyright © Nancy Huston 2006.

Prvi puta objavljeno za Actes Sud, 2006. pod naslovom *Lignes de failles*

nakladnik

Naklada OceanMore d.o.o.

V. Ruždjaka 37, Zagreb

www.oceanmore.hr

urednica

Gordana Farkaš-Sfeci

© za hrvatsko izdanje Naklada OceanMore

Zagreb, listopad 2010.

prvo izdanje

ISBN 978-953-7056-78-0

NANCY HUSTON

Rasjedi

s engleskoga prevela
Vjera Balen-Heidl

ocean**more**

Za Tamiu i njezinu pjesmu

“Što je to bilo – taj žar, to čuđenje, ta beskrajna nedostatnost, taj slatki, taj duboki, taj blistavi osjećaj da naviru suze? Što je to bilo?”

R. M. Rilke

RASJEDI

G. G. = Erra = Klarisa = Kristina Mortimer

Sadie Aron

Randall Tessa

Sol

I
SOL, 2004.

Budan sam.

Kao kad kvrcneš po prekidaču pa sobu preplavi svjetlo.

Kad se trgnem iza sna i kliknem u budno stanje, svakog mi je jutro pri buđenju prva pomisao da mi mozak i tijelo savršeno funkcioniraju, da sam šestogodišnji genij.

Mozak mi prodire u svijet, svijet mi prodire u mozak.

Vladam svakim njegovim dijelom i posjedujem ga.

Cvjetnica rano G.G. ovdje u posjetu mama i tata još spavaju

Sunčana nedjelja sunce sunce sun-
ce sunce kralj Sol Solly Solomon

Ja sam kao sunčev sjaj, svemoćan, trenutačan i nevidljiv, i s lakoćom prodirem u najtamnije kutke svemira

sa šest godina sposoban da vidim rasvijetlim razumijem sve

U hipu se umijem i obučem, počesljam i napravim krevet. Sokne i donje rublje od jučer bačeni su u prljavi veš, kasnije u tjednu majka će ih oprati, osušiti, izglacati i složiti, a onda ih vratiti u moju najgornju ladicu tako da ih mogu ponovo obući. To se zove ciklus. Svi se ciklusi moraju kontrolirati i nadzirati, naprimjer ciklus prehrane. Hrana ti kruži tijelom i pretvara te u ono što jesi i zato moraš paziti što unosiš u sebe a što izbjegavaš. Ja sam poseban. Ne mogu dopustiti da mi u tijelo ulazi bilo što: moja kakica mora imati pravu boju i čvrstoću, to je dio tog kruženja.

Zapravo nikad nisam gladan i mama ima za to veliko razumijevanje. Daje mi jesti samo ono što volim jer se lako probavlja – jogurt, sir i tijesto, maslac od kikirikija, kruh i žitne pahuljice, ne inzistira na tome da se jede sve, od povrća preko mesa i ribe pa do jaja, jer kaže da ću već doći do toga kad budem za to spreman. Pravi mi sendviče s majonezom i izrezuje koricu, ali ja čak i onda pojedem tek polovicu ili četvrtinu sendviča i to mi je dosta. Grickam kruh i namačem komadiće slinom iz usta pa ih gurnem između usana i desni da se polako rastope jer ih zapravo ne želim gutati. *Stvar je u tome da mi glava mora ostati bistra.*

Tata bi htio da jedem kao normalan mali Amerikanac koji se razvija. Boji se kako ću proći u kantini kad najesen krenem u školu, ali mama kaže da će dolaziti po mene i voditi me kući na ručak jer zato i postoje mame koje ne rade!

Ovo mi je tijelo i um dao Bog pa ih moram paziti najbolje što mogu tako da ih onda mogu koristiti najbolje što mogu. Znam da sa mnom ima uzvišene namjere, inače se ne bih rodio u najbogatijoj državi najbogatije zemlje na svijetu, s najmoćnijim naoružanjem koje može uništiti cijeli ljudski rod do temelja. Srećom su Bog i predsjednik Bush prijatelji. Zamišljam raj kao nekakav veliki Teksas na nebu po kojem se Bog šetka s kaubojskim šeširom na glavi i u čizmama pa kontrolira je li sve u redu na njegovu ranču. A tu i tamo, iz štosu, nasumce zapuca na neki planet.

Kad su neki dan izvukli Saddama Husseina iz njegove mišje rupe, kosa mu je bila slijepljena i prljava, oči zamućene i zakrvavljene, brada zapuštena, a obrazi upali. Tata je sjedio pred televizorom i klicao od veselja: “Tiboga, ovo ja zovem *pravim* porazom”, rekao je. “Nadam se da svi ti muslimanski teroristi znaju što ih čeka.” “Randalle”, rekla je mama, koja je upravo pred njega postavljala tacy s hladnom čašom piva i zdjelom kikirikija, “morali bismo paziti što govorimo. Ne želiš valjda da Solly stekne dojam da su svi muslimani teroristi, zar ne? Uvjerena sam da upravo ovdje, u Kaliforniji, žive muslimani koji su vrlo dragi ljudi, jedino što ih osobno ne poznajem.” Rekla je to šaljivim tonom, ali znam da je rekla

istinu. Tata je potegnuo dug gutljaj piva i rekao: “Da, imaš pravo, Tessie, ispričavam se”, a onda se glasno podrignuo, što je mama shvatila kao šalu pa se nasmijala.

Imam divne roditelje koji se vole, što nije slučaj s većinom djece u mome vrtiću. Znaš da se vole po tome što njihove uokvirene slike s vjenčanja još uvijek stoje na kredencu, skupa sa svim čestitkama, iako su se vjenčali prije sedam godina! Mama je zapravo dvije godine starija od tate, mrzim to priznati i ona uopće tako ne izgleda, ali ona ima *trideset godina*, neka djeca u vrtiću imaju mame kojima je preko četrdeset a mama moga prijatelja Briana ima *pedeset* što znači da je starija od moje bake Sadie. To znači da ga je imala s četrdeset četiri godine a to je odvratno. Ne mogu vjerovati da se ljudi i dalje ševe i kad su stari. Da, znam kako se prave djeca, znam sve.

Moje je ime zapravo izabrala baka Sadie. Uvijek joj je bilo žao što nije tati dala židovsko ime, pa nije htjela i drugi put propustiti priliku kad je došla sljedeća generacija a mama rekla da se slaže. Mama je nekomplicirana osoba, ona zapravo želi da svi budu sretni i zadovoljni, a čini mi se da Sol može biti i kršćansko ime.

To bi otprilike bio sav bakin utjecaj na moj život jer srećom živi daleko, u Izraelu, pa je gotovo nikad ne vidim osim na slikama koje nam šalje i koje su uvijek u groplanu tako da se ne vidi da sjedi u invalidskim kolicima. Velim srećom jer kad bi živjela bliže nama pokušala bi nam se miješati u život i zapovijedati nam kao što to tata uvijek govori. Iako joj je rođeni sin, ona mu je antipatična, ali je se istovremeno i boji i ne usuđuje joj se suprotstaviti tako da se pri svakom njezinu posjetu osjeća velika napetost u zraku pa se mama uzrujava. Čim baka Sadie ode, tata se raskuraži i počne je kritizirati, jednom je rekao da je ona kriva za smrt u četrdeset devetoj njegovog voljenog oca Arona koji je bio neuspješan dramski pisac, a mama je kazala da je, koliko je njoj poznato, tatinog oca ubilo pušenje a ne njegova žena; ali tata je rekao da postoji dobro poznata veza između raka i zatomljenog gnjeva ali ja nisam siguran što to znači zatomljen.

Tata je i sam živio u Izraelu kad je bio mojih godina i toliko je volio grad Haifu da je upravo zbog toga od svih mjesta u Sjedinjenim Državama izabrao baš Kaliforniju jer su ga eukaliptusi i palme i nasadi naranča i rascvjetani grmovi podsjećali na ta dobra stara vremena. Isto tako, u Izraelu je počeo ne voljeti Arape zbog neke arapske djevojčice u koju se ondje zaljubio pa se odljubio, o čemu ne znam ništa jer kad god o tome priča postaje nervozan i zašuti pa čak ni mama ne zna što se dogodilo s tom njegovom dragom iz djetinjstva.

Baka Sadie je invalid i takva ortodoksna Židovka kao nitko u familiji. Nosi periku jer kad si ortodoksna židovska pripadnica ženskog spola ne smiješ nikomu pokazati kosu osim mužu da te ne bi poželio i poševio netko s kim nisi u braku. S obzirom na to da je ona udovica prikovana za invalidska kolica čudilo bi me da bi je itko poželio i poševio, ali ona svejedno ne želi skinuti tu periku. Nedavno je neki rabin u Floridi naredio Židovkama da prestanu nositi perike napravljene od kose indijskih žena jer se u Indiji klanjaju bogovima sa šest ruku ili slonovskim glavama ili nečemu takvom pa im se kosa okalja od molitve tim bogovima i onda će i Židovke biti okaljane budu li nosile perike od te kose i stoga *smjesta* moraju kupiti nove perike od umjetne kose, rekao je rabin, ali baka je rekla da pretjeruje.

Invalidska kolica su tu zbog automobilske nesreće koju je doživjela prije mnogo godina ali to je nipošto ne sprečava da putuje, bila je u više zemalja od svih članova naše familije zajedno. Ona je slavna predavačica a njezina rođena mati Erra (to jest moja prabaka koju zovemo G.G.) je slavna pjevačica a kad se tata konačno prijavi za Irak on će postati slavan ratni heroj a na meni je da odlučim u čemu ću biti slavan ali to uopće neće biti nikakav problem, slava nam je u krvi.

Za razliku od tate čija se mama stalno pravila važna po fakultetima dok je on bio mali, ja imam izvrsnu mamu koja je sama od sebe odlučila da bude kućanica a ne zato što je to ženska sudbina kao u stara vremena. Zove se Tessa ali ja je zovem mama. Sva djeca naravno svoje majke zovu mama, a katkad u parku neki drugi klinac vikne "Mama!" pa se moja mama okrene jer misli da sam to ja. Ne mogu *vjerovati* da me

može pobrkati bilo s kim. “To je kao da nečiji mobitel zvoni isto kao tvoj”, veli ona. “Naglo obratiš pažnju i onda shvatiš – ma kakvi, ne zvoni to meni.”

E baš *nije* kao mobitel. Ja sam jedinstven. Moj glas je MOJ GLAS.

U vrtiću i svagdje drugdje svi se čude tome kako dobro čitam jer me mama naučila čitati kad sam još bio mala beba. Čuo sam je tisuću puta kako priča tu priču, to kako sam ležao u krevetiću a ona bi mi pokazivala karte na kojima su bile otisnute riječi pa bi izgovarala te riječi, i to triput po dvadeset minuta dnevno praktički sve otkad sam se rodio tako da sam uglavnom naučio govoriti i čitati u isto vrijeme i *čak* se ne mogu ni sjetiti kad to nisam znao čitati. Mama kaže da je moj rječnik super.

Tata svakog radnog dana nema od zore do mraka jer više od dva sata putuje na posao i s posla u Santa Claru gdje radi na vrlo odgovornom mjestu kao programer. Izvrsno zarađuje tako da smo obitelj s dva auta – “Imamo više automobila nego djece!” katkad kažu i smiju se jer je mama iz obitelji koja je imala šestero djece i samo jedan automobil. Njezini su bili katolici što znači da baka nije smjela upotrebljavati kontracepciju pa je stalno rađala djecu sve dok im financijski nije voda došla do grla pa su onda prestali. Tata je odgojen kao Židov i zato su, kad su se on i mama zaljubili, odlučili pronaći crkvu koja bi bila negdje na pol puta između katoličke i židovske pa su se na kraju odlučili za protestantsku te su smjeli upotrebljavati kontracepciju, što zapravo znači da žena uzima pilulu a muž je može ševiti koliko ga volja a da joj ne napravi dijete, pa sam zato jedinac. Mama želi jednoga dana imati još jedno dijete a tata kaže da bi si to mogli priuštiti negdje za godinu-dvije, ali bez obzira koliko djece imali ne bojim se suparništva s braćom, i Isus je imao gomilu braće, a nikad ne čuješ o tome kako su *oni* provodili život, jednostavno nema usporedbe.

Jedanput mjesečno tata ide na neku mušku grupu gdje razgovaraju o tome što danas otkako su žene počele raditi znači biti muškarac. Nisam siguran zašto mu treba ta grupa s obzirom na činjenicu da mama ne radi no oni se u sva-

kom slučaju smjenjuju na “vrućem stolcu” i iskreno govore o svojim problemima a onda moraju slušati savjet grupe a ako ne poslušaju kazni ih se tako da rade puno sklekova a katkad cijela grupa nekamo odlazi i zajedno se bavi muškim aktivnostima kao što je planinarenje i spavanje na otvorenom i trpi ugrize komaraca jer su muškarci izdržljiviji od žena.

Svakako mi je drago što sam se rodio kao dečko jer dečke mnogo rjeđe siluju nego djevojčice, osim ako su katolici, a to nismo. Na *sobbing webu* na koji sam neki dan naišao kad sam na Googleu tražio slike rata u Iraku možeš vidjeti kako divljački siluju na stotine djevojaka i žena i to besplatno i ondje se vidi da su ih stvarno i za istinu zlostavljali pred kamerama. Zbilja ne izgledaju kao da naročito uživaju onako začepljenih usta i svezane. Katkad muškarci ne samo da ih ševe u usta ili vaginu ili anus već izgleda da im režu bradavice skalpelima iako zapravo ne vidiš samo rezanje bradavica tako da to možda samo glume. Muhamed Anta i oni drugi teroristi koji su se 11. rujna avionima zabilili u Blizance kad sam imao tri godine također su se služili skalpelima, još se sjećam kako me je tata pozvao da gledam kako se tornjevi stalno iznova ruše i govorio “prokleti Arapi” i pio pivo.

U svojoj sobi na piscem stolu držim vlastiti mali kompjuter, oko kojega su naslagane sve moje plišane igračke i slikovnice, moji crteži iz vrtića uredno zalijepljeni na zidove posebnim selotejpom od kojeg se neće poderati tapete kad ih se bude skidalo i isto tako moje ime drvenim slovima na kotačima – S – O – L koje je mama s puno truda prekrila zlatnim listićima tako da se sjaje ko ludi. Na svom kompjuteru mogu igrati igrice sam jer nemam braće i sestara a zbog toga su mi ga roditelji i kupili, da se ne osjećam osamljen. Mogu se igrati sastavljanja riječi od kocaka sa slovima i dame i “zmija i ljestava” i masu idiotskih kompjuterskih igrica za klince, koje se sastoje od toga da pucaš po ljudima koji se penju po zidovima zgrada i promatraš ih kad ljusnu na zemlju i onda dobivaš bod, ili tako nešto. Ali budući da je moja soba odmah do sobe mojih roditelja i s obzirom na to da savršeno upravljam svojim tijelom i da mogu nečujno hodati na prstima, nije

mi nikakav problem da se ušuljam u mamin kompjuter dok ona u prizemlju obavlja kućanske poslove pa se uključim na Google i saznam što se događa u pravom svijetu.

Moj um je golem. Dokle god pazim da mi tijelo bude čisto a hrana pravilno prolazi kroz tijelo, mogu obraditi koliko hoćeš podataka. Mogu biti kombinacija predsjednika Busha i Boga, gutajući Google. Tata mi je rekao da je riječ *googol* prije značila najveći mogući broj – broj sa stotinu nula na kraju – no danas je nešto poput beskonačnosti. Trebaš samo daunloudati pa dobiješ to kako siluju cure ili ih ševe u anus konji ili psi ili što god hoćeš, klik, klik, klik, a iz usta koja se gotovo smiješe curi im životinjska sperma. Mama se gotovo nikada ne služi kompjuterom i osim toga pjeva dok radi s usisavačem, pa kako bi me onda mogla čuti kako klikam s desnom rukom na mišu dok lijevu stavljam na preponu i počinjem se trljati. Mozak mi radi velikom brzinom želudac mi je gotovo prazan ja sam uzbudljiv stroj. Ne bih smio ali lako se pretvoriti u dvoje ljudi tisuću ljudi i sve životinje, sve će biti dobro samo ako bude pažljivo nadzirano i tempirano i strukturirano.

je li tata...?

dobro da sam dečko

Jedna od najmilijih stvari na koje odem su tijela iračkih vojnika koja leže u pijesku. To je cijeli slajd šou. Katkad uopće ne možeš razabrati koje dijelove tijela gledaš. Možda trupove? Ili noge? Nekako su umotani u komadiće odjeće i leže u pijesku, djelomično pokriveni pijeskom koji im je upio krv, sve je vrlo suho. Vidiš kako oko njih stoje američki vojnici, gledaju dolje i misle *Za miloga Boga... je li to bilo ljudsko biće?*

Kad sam bio sasvim mali i kad je tata radio u Lodiju, na poslu gdje nije imao tako dobru plaću ali nije morao toliko dugo putovati, znao bi mi pjevati dok me uspavljivao i lagano me udarao po guzi kao što je i njega njegov tata. Sada obično već spavam kad on dođe kući pa mi više ne pjeva ali još uvijek me voli kao i prije a samo zato tako teško radi da bismo mi

imali visok životni standard i da može plaćati hipoteku na kuću s dvije garaže u jednom od najudobnijih kvartova u zemlji. Mama kaže da se time možemo ponositi, iako mi fali ono tatino uspavljivanje.

U svakom slučaju jedna od najmilijih pjesmica koje mi je pjevao zvala se “Gole kosti”

Ezekijel viknu: “Gole kosti!”

Ezekijel viknu: “Gole kosti!”

Ezekijel viknu: “Gole kosti!”

O čuj riječ Gospodnju

Stopalna kost spojena s – nožnom,

Nožna kost spojena s – koljenom,

Koljeno spojeno s – bedrenom kosti.

Lagano bi me udario odozdo prema gore po cijelom tijelu i prigušeno pjevao, a onda opet odozgo prema dolje. Volio sam to i uvijek se sjetim te pjesme kad vidim one mrtve iračke vojnike ili fotografije ljudi čija su tijela prepolovljena u nekoj automobilskoj nesreći, ono – to se *ne da popraviti*, ne može ni sam Bog kad dođu u nebo, shvaćate? Trup je – sasvim sam. Kost noge nije spojena – baš ni s čim. Prilično je gadno jer kad si mali i gledaš starinske crtiće na TV-u vidiš kako likove poput Toma i Jerryja i Zekoslava Mrkve i Ptice trkačice gađaju teškim kamenjem, kako ih smrskava i drobi mješalica za cement, kako ih na komadiće sjećaju električni ventilatori ili kako se strovaljuju niz stijene ili ih na autocesti spošte kao palačinke, a onda su za nekoliko sekundi opet zdravi i čitavi i spremni za sljedeću dogodovštinu. Ali što se tiče iračkih vojnika zbilja ti je jasno da je gotovo s dogodovštinama.

Mama je jako protiv nasilja, sva se uzruja kad je nasilje u pitanju, što je sasvim prirodno jer su žene osjećajnije od muškaraca. Ona je jednostavno krajnje pozitivna osoba i ne vidim zašto bih joj kvario iluzije. Nadzire sve što gledam na TV-u što znači “da” za “Pokemone”, a ne za “Inuyashu”, “da” za “Gumene medvjediće” i “ne” za “Simpsons”. Što se tiče filmova kaže da sam još malo premlad za *Harryja Pottera* i *Gospodara prstenova*, što je upravo nevjerojatno. Sjećam se

da mi čak nije dala gledati *Bambija* kad mi je prijateljica iz vrtića poklonila DVD za peti rođendan, iako je to neki stari crtić bojala se da ću se uznemiriti zbog prizora u kojem ubijaju Bambijevu majku. Misli da sam premali da bih znao što je to smrt pa se zato trudim da je zaštitim. Prošli smo tjedan vidjeli mrtvog vrapca uz cestu pa me je ona stala gladiti po kosi i govoriti: “Smiri se, srce, on je sada na nebu uz Boga” a ja sam joj se stisnuo uz nogu i jecao njoj za ljubav.

Za nju je Arnold Schwarzenegger samo guverner Kalifornije. Nije vidjela ni jedan njegov film ali ja jesam zahvaljujući svome prijatelju Brianu odnosno njegovim roditeljima. Oni imaju puno starih videa u sobi gdje gledaju filmove dolje u podrumu, sva tri *Terminatora*, pa onda *Brisača* i *Kolateralnu štetu*, a da i ne govorimo o kompletnoj kolekciji *Ratova zvijezda* i *Godzilli* koja kao da je *remake* odnosno *pre-make* 11. rujna gdje se neboderi Manhattana ruše a Njujorčani vrište u panici i bježe na sve strane. Gledamo ih koliko nas volja jer Brianova majka nije kućanica a bejbisiterica nema ništa protiv dok god može lakirati nokte na nogama i mobitelom razgovarati s dečkom. Schwarzenegger kao robot upravo je strašan, nepobjediv je i neuništiv, ako mu strada ljudska koža, uopće mu nije slabo kad poreže vlastitu ruku ili iskopa oči skalpelom, tako da definitivno neću živčaniti zbog operacije madeža idućeg srpnja.

Tata ni u ludilu nije neki veliki sportaš, ali ljeti igra *softball* sa svojim vršnjacima iz kvarta. Prihvaća se toga prilično ozbiljno jer je to jedna od stvari u kojima je sudjelovao i *njegov* otac kad su živjeli u New Yorku. Kupio mi je igru koja se zove *Base*, što znači da imaš *T-ball* stalak na koji staviš plastičnu loptu i vježbaš udarajući plastičnom palicom, netko trči da ti podigne i doda loptu a onda počneš iznova. Dok tata igra *softball*, mama i ja igramo *Base*. Neki se mamini prijatelji čude kad je vide kako trči da podigne loptu oko sto sedamdeset pet puta zaredom i kako svaki put plješće i bodri me i govori: “Hura, Sol! Bravo!” Oni misle da to mora da joj je dosadno ali ja znam da nije; to je zato što me voli. Umjesto da im se hvali mojom velikom budućnošću, ona samo slegne ramenima i kaže im da se tako rješava kalorija.

Počinem ići u školu najesen i kanim sve slušati, sve upamtiti i dobivati najbolje ocjene a pritom se previše ne isticati; zasad ne želim da itko zna da sam ja Kralj Sunce, Jedino Sunce i Jedini Sin, Sin Googlea, Božji sin, Vječni svemoćni sin globalnog weba. WWW je, kad se preokrene MMM; osim Moje Magične Majke kojoj sam dopustio da malo zaviri, nitko nema ni najmanjeg pojma o divoti, blistavosti, fantastičnoj radioaktivnosti u mome mozgu koja će jednoga dana preobraziti i ozdraviti svijet.

Imam samo jedan nedostatak a to je madež na mojoj lijevoj sljepoočnici. Velik je kao četvrt dolara, okrugao i is-pupčen, smeđ i dlakav. Sitan nedostatak – ali na Solomonovoj sljepoočnici čak i najmanji nedostatak mora biti uklonjen. Mama sređuje da ga se ukloni operacijom u srpnju. Tata je protiv toga, ali on će tada vjerojatno već biti u Iraku.

Rat u Iraku završio je prije gotovo godinu dana ali ondje još uvijek gine mnogo američkih vojnika pa kad se tata počne uzrujavati zbog toga, mama blago pokušava promijeniti temu i navesti ga da umjesto toga misli na nešto ugodno. “Nema smisla nervirati se zbog nečega što ne možeš promijeniti, Randle!” veli ona. “Možemo se jedino potruditi oko toga da ovaj naš svijet bude što sigurniji, i to svatko od nas koliko može. Predsjednik Bush radi svoje, ti radiš svoje, a ja svoje.”

Mamin se posao sastoji od toga da se brine za *moju* sigurnost i mislim da imamo najsigurniju kuću na cijelom planetu. Ona je *sigurna za djecu*, a taj mi je pojam mama objasnila prije nekoliko tjedana. (Uvijek mi nastoji sve objasniti najpotpunije, najpoštenije i najjasnije moguće, i čim mi nešto kaže ja to zapamtim zauvijek kao da sam to sam izmislio.)

“Naša je kuća sigurna za djecu”, veli ona, “što znači da smo poduzeli sve što je u našoj moći da djeca u njoj budu sigurna.”

“A naša je ograda sigurna za provalnike”, veli tata, “što znači da smo poduzeli sve u našoj moći da provalnici budu sigurni.”

“Ne, ne”, rekla je mama. “Razlika je između sigurno *za* i sigurno *od*. S kišobranom smo *sigurni od* kiše, što znači da kiša ne prodire kroz njega.”

“A moj viski je sigurno 70-postotni što znači da je zabranjen onima iznad 70.”

Mama se nasmijala jer se tata nastojao šaliti, ali po njezini smijehu bilo je jasno da je on ne bi smio prekidati a onda ona nastavi govoriti o tome kako je kuća sigurna za djecu. Naprimjer, sve su električne utičnice pokrivene za slučaj da ja u njih gurnem prste pa me strese struja pa mi se na sve strane digne kosa na glavi a oči iskoče iz svojih duplji kao kakvoj mački u crtiću ili kakvom tipu kojeg predsjednik Bush pošalje na električnu stolicu jer je osuđen na smrt. Na svaki pravokutni stol u kući dodali su neke plastične kutove tako da se u njih ne udarim i zadobijem duboku posjekotinu na glavi pa mi iz nje poteknu potoci krvi te me moraju hitno prevesti u bolnicu da mi zašiju ranu dok roditelji stoje uz moj krevet i čupaju kosu od boli i osjećaja krivnje. A i plamenici na štednjaku imaju specijalne mehanizme kojima se isključuju tako da ne mogu gurnuti ruku u plamen ili zapaliti zavjese što bi izazvalo požar u cijeloj kući pa od mene ne bi ostalo ništa osim hrpice pougljenjenog mesa poput irackog vojnika sred zgarišta naše kuće, a tata je upravo uzeo drugu hipoteku na nju. Čak je i zahod siguran za djecu tako da daska ne može pasti na moj penis dok piškim, a mislim da bi to zbilja boljelo. Kad mi se kaki moram zvati mamu da dođe i otkvači kuku i vrlo pažljivo spusti dasku.

Mama zna sve to zahvaljujući tečaju o odnosima između djece i roditelja na koji je išla. Nije on bio samo o sigurnosti djece, bio je i o svim drugim vidovima, naprimjer kako ćete poštovati djecu i slušati ih a ne s njima postupati kao da su najobičniji kreteni kao što su u stara vremena roditelji postupali s djecom. Moram priznati da se mama nikad nije tako odnosila prema meni da se osjećam kao kreten. To je kao ono Marija i Isus. Marija se nikad nije usprotivila nijednoj Isusovoj želji jer je znala da ga čeka posebna sudbina pa je samo zadržala sve to u svom srcu i duboko o tome razmišljala.

Jedina je razlika u tome što ja ne namjeravam biti pribijen na nekakav križ.

Mama uvijek dođe da se sa mnom pomoli pred spavanje. Svake noći izmislimo drukčiju molitvu, možemo zamoliti Boga da nam pomogne donijeti mir u Irak i da svi Iračani počnu vjerovati u Isusa, ili možemo posebno poželjeti zdravlje i sreću članovima obitelji, ili možemo zahvaliti Bogu što živimo u tako lijepom kvartu. Molitva je kao privatni razgovor s Bogom jedino što zapravo ne čuješ odgovore, samo im moraš vjerovati.

“Ti si moje najveće blago na svijetu”, jednom mi je mama rekla dok me poslije molitve ljubila za laku noć.

“Veće nego tata?” upitao sam je.

“Oh, to se ne može uspoređivati”, rekla je smijući se i nisam siguran što joj je značio taj smijeh ali mi se nekako čini da je značio *Da*. Mislim da je njoj tata zapravo onaj tko uzdržava obitelj i pomaže joj u kući i oni razgovaraju o važnim stvarima, kao naprimjer hoće li si druge godine moći priuštiti novu kuhinju, ali je ona isto tako jako svjesna njegovih nedostataka. Naprimjer, tata spada u one ljude koji se katkad znaju naljutiti i to nepredvidivo. Jednom smo nas troje otišli posjetiti Nacionalni park Sequoia, bio je lijep listopadski dan, svi smo bili raspoloženi i polagano šetali cestom držeći se za ruke. Priroda je bila tako lijepa da se tata sjetio vremena kad je živio na istočnoj obali pa mi je počeo pripovijedati o tome kako su se on i njegov otac zajedno odvezli u Vermont i spavali u polju, ali budući da nas mama toliko voli i uvijek pazi da nas ne pogazi auto ili kamion čim čuje da neki dolazi makar bio i kilometar daleko, kaže nam da moramo svakako stati uz rub ceste, i tako je stalno prekidala tatin tijekom misli dok na kraju nije prestao i samo promrmljao: “Ah, nema veze.” “Oh, srce, molim te, oprost”, rekla je mama, “molim te nastavi sa svojom pričom. Samo što se moramo pobrinuti da Solly zna kako je važno da se skloni s ceste kad čuje da se približava auto, to je sve.” Ali tata nam više nije htio reći što se onog dana dogodilo u Vermontu.

Ili jedan drugi put, kad smo bili kod kuće, oni su već večerali a meni se nije jelo pa nisam sjeo s njima za stol, a onda

smo otišli gore da zajedno gledamo nenasilni obiteljski film na TV-u i ja sam usred filma malo ogladnio pa sam zamolio mamu da ode dolje i donese mi nešto za jelo. Sišla je i donijela mi tacu na kojoj je bilo servirano mlijeko i keksi, na čemu sam joj zbilja bio zahvalan jer je u međuvremenu propustila najbolji dio filma. Rekao sam hvala, ali je tata iznenada glasno rekao: “Tess, vrijeme je da prestaneš ropski dvoriti to dijete. Ti si mu *mati*, a ne robinja. A to što si mu mati znači da si *ti* gazda, da si *ti* autoritet, a ne *on*, za Isusa Krista!” A mamu je toliko zaprepastio njegov rječnik, naročito što je spomenuo Krista uzalud da su joj ruke zadrhtale dok je pred mene polagala tacu.

“Daj da o tome kasnije porazgovaramo, Randalle”, rekla je.

Na onom tečaju o odnosu između djece i roditelja vjerojatno su rekli da nije dobro da djeca prisustvuju roditeljskim bračnim svađama. Mama je išla na sve moguće tečajeve meditacije i pozitivnog razmišljanja i opuštanja i samopoštovanja i stvarno je to savladala tako da sam kasnije u krevetu čuo kako raspravljaju o tome i nastoje točno odrediti kad je tijekom večeri došlo do napetosti.

“Možda te to podsjetilo na neku scenu iz tvog djetinjstva?” vrlo blago je natuknula mama. Tata je nešto progundao. “Ili si možda u neku ruku ljubomorana jer se tvoja mama nikad nije toliko brinula o tebi kao ja o Sollyju.” Još malo tatinog gundanja, nevoljkog mrmljanja i uzdaha. Bit će da im je uspjelo izgladiti stvar i popraviti bračne odnose iako moram reći da nikad nisam čuo kako se ševe unatoč činjenici da je moja soba odmah do njihove i da su odvojene samo vratima od šperploče. Možda se bračni parovi potihom ševe za razliku od onoga što vidiš na *Brutal xxx siteovima*, gdje dašću i urliču. Moji se roditelji potpuno slažu jedino u tome da me se nikad ne smije pljusnuti, tući ili primijeniti bilo kakvo tjelesno kažnjavanje. To je zato što su pročitali mnogo knjiga gdje se opisuje kako se djeca koju tuku i sama pretvaraju u roditelje koji tuku, zlostavljana djeca u pedofile, a silovana djeca u makroe i prostitutke. Zato je važno da uvijek razgovaraš, razgovaraš i razgovaraš, pitaš dijete zašto je bilo zločesto i daš mu priliku da objasni svoje ponašanje a tek onda objasniš, i

to najblaže moguće, kako bi se ono možda moglo drugi put bolje ponašati. Nikad ga ne smiješ udariti.

Čini mi se da je to izvrstan princip, a ono s čim se najmanje slažem u vezi s Isusom je to da okreneš i drugi obraz i dopustiš ljudima da te povrijede. Da sam ja bio Isus kad su rimski vojnici došli da me uhite, nikad im ne bih bez odupiranja dopustio da mi svežu ruke iza leđa, a da i ne spominjem krunu od trnja ili to da mi pljuju u lice ili da me bičuju. Tu je po mom mišljenju Isus jako pogriješio i to ga je odvelo ravno na križ.

Mama mi je to do kraja objasnila: “Nitko nema pravo ni da te takne, Solly”, veli mi, gledajući me dubokim pogledom. “Nitko na svijetu. Čuješ me?” A ja svečano kimnem i mislim si: Bože, dobro da smo protestanti jer se protestantski pastori (kao i židovski rabini) smiju ženiti i ševiti svoje žene tako da ne zlostavljaju i ne siluju male dečke onako kao katolički svećenici, sudeći po onom što ovih dana slušamo na vijestima.

No, dobro. Dosad se samo jedna osoba na svijetu usudila prekršiti to pravilo o tjelesnom kažnjavanju, to jest mamin rođeni otac djed Williams, i čisto sumnjam da će to uskoro ponoviti.

Jednog popodneva mama i tata otišli su u kino pa me djed odveo u obližnji park. On nema igru Base kao mi, a kad mu ju je mama opisala rekao je: “Ma daj, vrijeme je da taj mali fakin osjeti što je prava igra!” Tako da je ponio pravu palicu i loptu za *softball* i rukavicu, pa iako sam već s pet godina bio vrlo snažan i spretan za svoju dob, ta je palica bila teška cijelu *tonu* u usporedbi s plastičnom. Ja sam bio na голу, djed je bio na uzvisini za pucača, bacao mi je nevjerojatno brze i opake felš lopte pa sam promašivao jednu za drugom. “Promašaj jedan, promašaj dva, promašaj tri, ispadaš!” rekao je, što me razbjesnilo tako da sam bacio palicu na njega. Promašila ga je za kilometar, ali, izbečio je oči kad je to vidio i stao vikati na mene. “Kog to vraga radiš?” povikao je, što sam smatrao krajnje uvredljivim jer je upotrijebio riječ *vrag* koju se ne smije izgovarati pred djecom. Pošao je da podigne palicu pa ju je donio natrag meni i ozbiljna izraza lica rekao: “Slušaj, Sol. Znam da si navikao na plastične palice, ali drvene mogu

biti *krajnje opasne*. I zato da to više *nikad* nisi učinio, čuješ me? Dobro? Hoćemo nastaviti?"

Okej, rekao sam, no uzrujalo me to što se događalo toga poslijepodneva, to da me djed ponizuje, očito ne shvaćajući da sam ja glavni i da bi on morao govoriti: "Hura, Sol! Bravo!" onako kao mama, umjesto da tako svisoka razgovara sa mnom. Iznova smo započeli igru ali djed mi je i dalje bacao one opake felš lopte i kako sam bio silno uzrujan zamahnuo sam palicom još jače nego prije. "Promašaj jedan, promašaj dva, promašaj tri, ispadaš!" rekao je, a kad je ovaj put rekao *ispadaš* uhvatio me bijes pa sam ponovo bacio palicu iz sve snage ne pazeći kamo će pasti a ona je ljesnula na njegovo stopalo. Nije ga moglo baš tako jako zaboljeti, ali je totalno poludio. Zakoračio je do mene i zgrabio me za ručne zglobove pa me podigao sve dok nisam praktički visio u zraku i onda – *tres, tres, tres* – triput me dlanom udario po guzi.

Bio sam totalno šokiran. Oštra bol na mojoj stražnjici prešla mi je ravno u krvotok a to je kao kad se upaljena šibica spoji s benzinom. Zapalio se i provalio kao vulkan, prelivši se u prodoran vrisak, jedan za drugim, od silnog bijesa i ogorčenosti jer *nitko* nema pravo ni da takne Solomona. Primijetio sam da se djed zaprepastio kad je vidio u kakvu se nevolju uvalio s onim svojim *tres, tres, tres* i nije mi bilo nakraj pameti da prestanem jer sam ga htio jednom zauvijek naučiti pameti. Vrištao sam cijelo vrijeme u autu, sve do kuće, i kad je parkirao na prilazu i vodio me kući vrištao sam tako glasno da su se susjedi sigurno pitali koga to ubijaju.

Nisu me mogla utišati ni bakina zabrinuta pitanja, ni njezine utješne riječi i smirujuće kretnje i još sam uvijek vrištao kad su se mama i tata sat kasnije vratili iz kina.

Mama je sva preplašena pojurila k meni i podigla me u naručje pa sam odmah prestao. "Solly, Solly! Što se dogodilo?"

Kad sam joj rekao da me njezin otac istukao, osjetio sam kako joj se tijelo ukočilo ispod mene i bio sam siguran da će djed požaliti zbog toga što je učinio.

"Jesi li okrenuo i drugi obraz?" upita tata.

"Randalle", strogo reče mama! To *uopće* nije smiješno."

Spakirali smo se i otišli od njih a da čak nismo ostali ni na večeri. Dok nas je otac vozi natrag u Kaliforniju, mama je pokušala nešto malo objasniti tako da ne zamrzim djeda do kraja života. “On ima starinske ideje o odgoju”, rekla je. “Tako je sam bio odgajan i tako je odgajao i svoju djecu pa mu zato moraš oprostiti. Osim toga, ne zaboravi da nas je bilo šestero! Da nismo pazili na disciplinu, u našoj bi kući bio pravi urnebes.”

Ipak, prilično sam siguran da mama više nije htjela razgovarati s ocem sve dok joj nije poslao pismenu ispriku skupa sa svečanim obećanjem da me više nikada neće udariti.

MOĆAN SAM.

Sve se to dogodilo prošlog ljeta kad mi je bilo pet i pol godina. To je bila mamina strana obitelji. Sada sam već navršio šest i danas je Cvjetnica (to je dan kada se Isus vratio u Jeruzalem na magarcu – što naravno nije bio pametan potez s njegove strane) i sad je riječ o tatinoj strani obitelji. Jučer je iz New Yorka stigla G.G. Otac se mnogo bolje slaže s G.G. nego s bakom Sadie koja mu je rođena mati, zapravo je gotovo obožava ali mama je prema njoj prilično rezervirana – u prvom redu zato što puši a u drugom zato što ne ide u crkvu.

Kad iziđem na verandu eto je već ondje gdje sjedi na bijelom pletenom stolcu za ljuljanje s knjigom u jednoj ruci i malom cigarom u drugoj, a sijeda joj kosa strši u čupercima i sjaji se na suncu.

Nije mi drago što je već ustala.

Uvijek želim biti prvi koji ustaje, onaj koji pozdravlja i stvara dan.

“Dobro jutro, slatki mali Sole”, veli, gledajući na sat i umećući oznaku za stranicu u knjizi. “Bože, pa tek je sedam – kakav si ti ranoranilac! Ja imam izgovor, ja sam promijenila vremensku zonu.”

Nisam se udostojio odgovoriti. Stoji mi na putu i ometa moje razmišljanje; najradije bih zgrabio daljinski i otpucao je.

“Kad već spominjemo ranoranioc”, nastavlja, pozivajući me prstom da joj priđem – “dođi ovamo!”

Lijeno prelazim verandu, vukući noge tako da ne misli da me zanima to što mi želi pokazati.

“Gle!” prošapće, posadivši me na krilo i pokazujući na grm hibiskusa u vrtu ispod nas. “Gle, zar nije *prekrasan?*”

Pogledam i ugledam kolibrića kako lebdi iznad jarko-crvenih cvjetova. Ali u pravilu ne volim kad mi ljudi nešto pokazuju – vidio bih tog kolibrića i sam, i da ondje nema G.G.

“Ah, pogledaj dušo”, ponovi, pokazujući prstom. “Ondje – dijadem!”

Pogledam preko volje, žmirkajući prema isprekidanom blještavilu sunca na izlasku i ugledam paučinu što se isprela između dviju prečaka vrtne ograde, a svaka joj nit svjetluca od blistavih kapi rose. I ja bih to ugledao, samo da me je pustila, da samo nije ondje bila prije mene, da samo nije zapela za to da sve spazi prva samo da me može preteći. Ljulja se lagano u stolcu sa mnom na krilu i pjeva mi “*Majušni paučiću*” kao da sam neki dvogodišnjak. Naravski, glas joj je fantastičan bez obzira što pjevala ali meni je neudobno u njezinom krilu jer mi se čini da nije čista. Tijelo joj ispušta prodorne mirise po znoju, cigarama i starosti. Zar se čak nije ni otuširala kad je sinoć stigla? Zato se istrgnem iz njezinog krila i jurnem niza stube kao da me čeka neki važan posao u sanduku s pijeskom ispod verande.

Budući da nam je G.G. u posjetu a još imamo dva sata do odlaska u crkvu, mama začas priredi fenomenalan doručak od palačinki, kobasica i kajgane, pa javorova sirupa, voćne salate i kave i narančina soka. Svi se primimo za ruke oko stola, sagnemo glave i mama izgovori molitvu: “Za ovaj i svaki tvoj blagoslov, zahvaljujemo ti od srca!” Tata i ja upadamo da kažemo amen zajedno s njom, a G.G. ne kaže ništa. Onda me i mama i tata poljube i zaplješću mi, što je obiteljska tradicija kojom su započeli kad sam prvi put rekao “amen” dok sam još bio sasvim mali pa su se navikli da to čine svaki put nakon molitve i sad je to postalo sastavni dio obreda, što znači da se Boga i Sola slavi istovremeno.

G.G. se čudi što uzimam samo jednu palačinku, koju je mama razrezala na komadiće koje sišem jedan po jedan,

valjajući ih polako između usana i nepca umjesto da ih žvačem, a često između zalogaja odlazim u svoju sobu.

“Zar nećeš ostati s nama za stolom, Sole?” pita dok ja idem prema stepenicama.

“O, ne”, odmah umjesto mene odgovara mama. “Sol je oduvijek izbirljiv u jelu. Ne obraćaj pažnju na to što ide amo-tamo – sve je u redu. Pazimo na to da se uravnoteženo hrani.”

“Nisam se zabrinula zbog toga”, veli G.G. “Samo sam mislila da bi bilo lijepo da nam pravi društvo.”

“Previše bira kod jela”, veli tata. “A budući da Tess udovljava svim njegovim hirovima, ne kani se popraviti.”

“Randalle”, veli mama. “Misliš da je ugodno raspravljati o tome – pred svima?”

Upravo u tom trenutku zatvaram vrata svoje sobe a oni do mog povratka već mijenjaju temu; sad raspravljaju o mom madežu. Mora da je mama rekla G.G. da ga na ljeto kanimo odstraniti, a G.G. se zaprepastila.

“Kirurški odstraniti?” veli i odlaže vilicu na stol. “Sa šest godina? A zašto, zaboga?”

“Draga moja Erra”, veli mama sa strpljivim i slatkim izrazom lica. “Randall je pretražio gotovo svaki *website* na temu kongenitalnih pigmentiranih nevusa i, vjeruj mi, postoji *cijeli niz* dobrih razloga da ga sad damo odstraniti.”

“Ali, Randalle,” kaže G.G., okrećući se ocu. “Ne možeš... nećeš joj to dopustiti, zar ne? A što je s tvojim... malim šišmišem? Bi li htio da je *njega* Sadie dala odstraniti?”

To se odnosi na neku njihovu igru kad je tata bio mali, u kojoj je *njegov* madež, koji mu se nalazi na lijevom ramenu, bio dlakavi mali šišmiš koji je s njim razgovarao i šaptao mu savjete u uho. I G.G. ima madež – u pregibu lijeve ruke – to je ono što znači kongenitalno, prelazi s generacije na generaciju u obitelji iako se pojavljuje na različitim mjestima na tijelu a jednu je generaciju preskočilo; baka Sadie ga nema.

“Erra,” kaže mama. “Oprosti, ali sad moramo zaboraviti na metaforički svijet. Znam da ste ti i Randall uvijek imali poseban odnos prema svojim madežima, oni su bili neka tajna veza između vas, ali Solly – to je nešto sasvim drugo. Zato daj da budem realna. Razlog broj 1: budući da je taj

madež jako vidljiv, doslovce na njegovu licu, mogli bi ga zafrkavati u školi, a čak i ako se to ne dogodi, može se zbog njega neugodno osjećati i dobiti kompleks manje vrijednosti. Razlog broj 2: za razliku od vas dvoje, Sol ima ono što se zove *nezgodan madež*. Budući da je točno ondje gdje mu se spajaju sljepoočnica i obraz, kad se za desetak godina počne brijati, svakodnevni ga kontakt sa žiletom sigurno mora iritirati. Razlog broj 3, i to daleko najvažniji, svakako je rizik da se pretvori u melanom. Ne volim ovo isticati, ali budući da je Randallov otac umro od raka, znači da bolest postoji u obitelji, pa je Solly još podložniji toj mogućnosti. Kao što rekoh, Erra, čitali smo o tom predmetu. Isto smo se tako savjetovali s brojnim specijalistima i došli do *zaključka da radije ne bismo riskirali.*”

“Ah”, veli G.G.

“Imamo dvije opcije na raspolaganju”, veli tata. “Šejving ili ekscizija. Ekscizija dublje zarezuje ali doslovno isključuje mogućnost da on kasnije oboli od raka. Mislim da ćemo se odlučiti za to.”

“Ah”, veli G.G.

“To neće ništa promijeniti u vezi s *našim madežima*”, ohrabrujuće nastavlja tata. “Što se tiče *njegovoga*, Solly se nikad nije odnosio ni pozitivno ni negativno prema svome, zar ne, Solly?”

“Jesam”, velim ja.

“Da?” veli tata, pomalo u strahu. “Kako to?”

“Negativno. Odnosim se negativno prema njemu.”

“Vidiš?” likuje mama. “Razlog broj 4. I tako smo se predbilježili za operaciju početkom srpnja. Tako će imati pred sobom cijelo ljeto da mu koža zacijeli pa će u rujnu moći bezbrižno poći u školu.”

G.G. spusti pogled, pogladi madež na pregibu svoje lijeve ruke i reče nešto što zvuči kao *lutnja*.

“Molim?” veli mama.

“Svoj sam toliko voljela da sam mu dala ime – zove se *Lutnja*”, sa smiješkom promrmlja G.G., a ja opazim kako mama letimično ali značajno pogleda oca kao da veli: Vidiš što mislim? Ona se gubi... a tata oštro pogleda mamu kao

da veli: Zaveži. To je nešto čemu ne želim biti svjedok, pa se zato brzo pokupim u svoju sobu.

Kad sam se vratio u kuhinju, atmosfera se opet promijenila jer je vrijeme da se počnemo spremati u crkvu a mama je zamolila tatu da joj pomogne pokupiti posuđe od doručka i tata joj bez riječi pomaže.

U pola jedanaest ulazimo u tatin auto i on lagano izlazi na rikverc iz prilaza pa krećemo prema crkvi. Sjedim na stražnjem sjedalu vezan pojasom i dok se polagano vozimo lijepim, mirnim ulicama našeg kvarta obrubljenim stablima tata nam počinje pričati priču. “Sjećam se, jednom kad sam bio star kao ti, Solly, i kad sam proveo nekoliko tjedana sa svojim tatom – majka mi je, kao i obično, bila na nekom putu – Erra i jedna njezina prijateljica predložile su da se svi nađemo u nedjelju na pikniku u Central Parku.”

“Oprosti, Randalle”, veli mama, “ali moram te upozoriti da se zapravo ne zaustavljaš kod znakova stop. Samo usporavaš.”

“Bože, što sam bio uzbuđen! Jedva sam čekao da dođe nedjelja. Ali baš kad smo napunili košaru za piknik i već bili na izlazu iz kuće, počelo je lijevati ko iz kabla.”

“Hoću reći da *stop* znači *stop*, srce – ne?” mrmlja mama, nježno gladeći tatu po ruci koja drži volan. “Ne želiš valjda da Sol misli kako su prometni propisi neobavezni, zar ne?”

Tata uzdahne i posluša je – samo što sada namjerno oštro koči kad dođemo do znaka stop na kraju svakog bloka, kao da time želi naglasiti to kako sluša.

“Znači, morali ste otkazati?” pitam da ga vratim na priču.

“Ne, ne... Otišli smo do njihova stana u Boweryu i priredili piknik – na *podu*.”

“Na *podu*?” upita mama, s grimasom na licu. “S obzirom na glas koji Erra uživa kao domaćica, jelo mora da je bilo prilično... ovaj... prašnjavo!”

“Bilo je to fantastično jelo!” veli tata, silovito zakočivši a onda isto tako silovito ubrzavši. “Zapravo je to bilo jedno od najfinijih jela koje sam ikad okusio.”

“Bilo kako bilo”, kaže majka časak kasnije. “Bi li možda mogao zamoliti G.G. da se suzdrži od pušenja u našoj kući?”

“Ne puši u kući”, odgovori tata. “Ide van pušiti.”

“E pa, koliko ja znam, i veranda spada u našu kuću”, veli mama. “Ne samo to, nego još puši i pred Solom. On može udisati dim, to mu može naškoditi plućima.”

“Tess”, veli tata, prešavši na širu cestu gdje hvala bogu više nema znakova stop, jer mi je već postalo mučno od naglog trzanja naprijed-natrag. “Erra mi je slučajno jedna od najmilijih ljudi na svijetu i stvarno bih htio da se potruđiš da se osjeća kao kod kuće za tih rijetkih prilika kad nam dođe u posjet, a to je otprilike jedanput svake tri godine.”

“Oh”, veli mama, na rubu suza. “Znači da onaj obilni doručak koji sam vam upravo poslužila i za koji mi je trebao cijeli sat da ga pripravim a stajao me i vremena i novca jučer dok sam kupovala – to ti ne smatraš dovoljno gostoljubivim?”

“Naravno da smatram, srce. Naravno da da. Oprosti.”

“Štogod učinila, nikako da ti udovoljim kad se radi o Erri. Ona je – valjda neka božica...”

“Rekao sam da mi je žao. Što bi htjela da učinim? Zaustavim auto i kleknem?”

Upravo tada stižemo pred crkvu i tata parkira auto.

“Da ti pravo kažem, Randle, rekla bih da nisam ja ta pred kojom bi trebao klečati; već Bog. Rekla bih da bi se trebao iskreno pomoliti i ustanoviti zašto postaješ tako nevjerojatno neprijateljski raspoložen prema svojoj ženi kad god dođe tvoja baka?”

“Zašto G.G. ne ide u crkvu?” pitam dok se sve troje pridružujemo gomilama vjernika koje se sad slijevaju prema crkvenim vratima koracima ni brzim ni polaganim. Sa svake strane pločnika poredane su hrpice ljubičastih i bijelih maćuhica smještenih na uredno održavanom travnjaku. To se zove struktura; sviđa mi se to.

“Zato što ne vjeruje u Boga”, trijezno odgovara tata, kao da kaže da više voli Pepsi od Coca-Cole. To da netko ne vjeruje u Boga čini mi se potpuno besmislenim, ali po izrazu mamina lica vidim da baš ne žudi za tim da se taj razgovor nastavi dok se budemo vraćali kući.

Bog se nalazi svagdje, svagdje, kako možeš ne *vjerovati*
u Njega?

On je Moć i Slava.

Pokretač svega Stvoritelj izvor svega
tajna svega što buja i bukne
od najsićušnijeg maslačka na travnjaku
do kurca pomahnitalog konja koji popraska žensko lice
spermom

od uzavrele uskiptjele utrobe vulkana pred erupcijom
do oblaka nuklearne bombe u obliku gljive
sve je to Bog Bog Bog
ta energija, to otvaranje i podrhtavanje
to *kretanje materije*

Eto o čemu razmišljam za vrijeme crkvenog obreda dok hodamo u procesiji prema oltaru noseći palmine grane i pjevajući *Hosana! Hosana na visini!* – Bog je Moć i Slava a svi smo mi grešnici jer je Eva jela s drveta spoznaje a danas je drvo spoznaje internet sa svojim milijardama grana što se šire na sve strane, i dalje jedemo njegove plodove i sve više grijeshimo bludno pa će nam uvijek trebati netko tko će nas očistiti poput Krista ili Busha ili Shwarzeneggera, moram znati sve što treba znati o zlu.

*Sred razdraganog mnoštva
i oni iđahu,
noseć palmine grane,
radosno pjevahu.*

Svećenik započinje propovijed o stanju u Iraku, što me podsjeti na batrljke i raskomadana tijela iračkih vojnika u pijesku i što me podsjeti na žene koje siluju pa mi se penis ukruti i zato crkvenom pjesmaricom skrivam to što činim, to da se nježno trljam cijelo vrijeme dok traje propovijed sve dok se gotovo ne onesvijestim od tih slika. Katkad noću u svojoj sobi – *Sva slava, čast i hvala* – dok zamišljam da sam zapjenjeni konj ili strojnica koja puca ili bomba koja eksplodira – *Tebi, iskupitelju, kralju* – snažno se trljam pa mi se u utrobi rađa

osjećaj moći, a poslije službe božje moji se roditelji probijaju kroz vrevu vani na pločniku rukujući se s ljudima, govoreći: “Kako ste?”, “Drago mi je da vas vidim”, “Onda, vidimo se na Uskrs” i “Kakav *krasan* dan, zar ne?”

Poslijepodne zavlada velika vrućina pa se odlazim igrati na svoje omiljeno mjesto a to je kutija s pijeskom ispod verande, uzimam nekoliko lego-kocaka samo zato da dokažem mami da nisam ovisnik o kompjuterskim igricama zbog kojih je katkad zabrinuta za moje duševno zdravlje. Nešto kasnije tata i G.G. izlaze i sjedaju na verandu pa mogu slušati o čemu razgovaraju a to je nešto što volim jer onda saznam neke stvari dok nitko ne promatra a kasnije mogu sve zapanjiti svojim znanjem.

“Reci mi nešto o svom novom poslu, Ran”, veli G.G.

“O, ...” veli tata, a očito je da se zbog tog pitanja uzvrpoljio. “Nema se tu bogzna što reći. Kompjutersko programiranje...”

“Donosi li kakvu dobit?”

“Aha, pa, sedam posto kamata na moju dugoročnu štednju.”

“Ah, tako... A što je s tvojim suradnicima?”

“Hrpa bezveznjaka.”

“O, šteta.”

“E pa, ne mogu svi biti umjetnici, a?”

“Ne, to je istina.”

“Ali hoću reći da je plaća dobra, da imam jako dobre izgleda za napredovanjem, a donekle mi čini zadovoljstvo i to što znam da ću moći upisati Sollyja na izvrstan fakultet na istočnoj obali a da nikoga ne moram moliti za pomoć.”

“A taj *nitko*... to je tvoja majka, zar ne?”

“Naravno.”

“Kako je Sadie?”

“Ista... ili još gora.”

“Pomozi nam Bože.”

“To si ti rekla. Koliko je prošlo vremena otkad si je zadnji put vidjela?”

“Da ti pravo kažem, Randle, ne znam. Mora da je tomu gotovo petnaest godina... Sve otkako je objavila onu strašnu knjigu – kad je to bilo?”